

DRWECA

Z DODATKAMI: „OPIEKUN MŁODZIEŻY“, „NASZ PRZYJACIEL“ i „ROLNIK“

„Drwęca“ wychodzi 3 razy tygodniowo, we wtorek, czwartek i sobotę rano. —
Przedpłata wynosi dla abonentów miesięcznie z doręczeniem 1,20 zł.
Kwartalnie wynosi z doręczeniem 3,59 zł.
Przyjmuje się ogłoszenia do wszystkich gazet.

Cena ogłoszeń: Wiersz w wysokości 1 milimetra na stronie 6-linowej 15 gr,
na stronie 3-linowej 50 gr, na 1 stronie 60 gr. — Ogłoszenia drobne: Napisowe
słowo (tłuste) 30 gr każde dalsze słowo 15 gr. Ogłoszenia zagran. 100% więcej.
Numer telefonu: Nowe Miasto 8.

Adres telegr.: „Spółka Wydawnicza“ Nowe Miasto-Pomorze.

ROK XVII

NOWEMIASTO-POMORZE, WTOREK, DNIA 23 MARCA 1937.

N — Nr. 35

Nasze prawa do Ziemi Czerwieńskiej.

„Lwowski Dziennik Narodowy“ z 11 marca rb. donosi, że otrzymał ze Związku Oficerów Rezerwy następujące pismo:

— Z prawdziwą radością możemy zanotować pierwszy fakt zdecydowanego zwycięstwa kilkuletnich wysiłków Lwowskiego Zw. Oficerów Rezerwy. Wielokrotnie uchwalane mocne rezolucje delegatów Związku z 4 województw południowo-wschodnich zdołały siłą przekonania wpłynąć na opinie innych środowisk. Odnosi się to do zwołania Zw. Oficerów Rezerwy w Warszawie uchwalono jednomyślnie rezolucję, iż fundamentalnym warunkiem utrzymania siły państwa polskiego jest utrzymanie i wzmocnienie polskiego stanu posiadania na ziemiach południowo-wschodnich. Zgromadzenie uważa, że stałe i zastraszające kurczenie się polskiego stanu posiadania na tamtejszych ziemiach zagraża najżywniejszym interesom narodu polskiego i wymaga szybkich i skutecznych środków zaradczych.

W ostatnich tygodniach nie tylko Warszawski Zw. Oficerów Rezerwy, ale także inne organizacje w stolicy państwa interesują się Ziemią Czerwieńską. Warszawskie Tow. Opieki nad Kresami i Narodowa Organizacja Kobiet w dn. 1 marca urządziły odczyt, na którym prof. Stanisław Głabiński, jeden z najbardziej zasłużonych od lat 40 działaczy w obronie polskości Ziemi Czerwieńskiej, przedstawił obecny stan sprawy polskoruskiej. Ziemia Czerwieńska wchodzi w skład od samego początku dziejów Polski państwa polskiego. Stwierdza to świadectwo współczesnego Chrobrego Nestora. Od Kazimierza Wielkiego do pierwszego rozbioru Polski, a zatem zgórą 3 wieki należy do Polski. Roszczenia ukraińskie względami historycznymi uzasadnić się nie dadzą. Nowym argumentem, którym posługują się Ukraińcy, jest odpowiednio sfałszowana statystyka ludności. Od lat 4 ukazuje się redagowany przez docenta Uniw. Jagiellońskiego, p. Kubijowicza Rocznik Statystyczny „Ukraina“ w języku angielskim i ruskim, w którym niezgodnie z prawdą autor stwierdza, że Ziemia Czerwieńska jest rzekomo obszarem, zamieszkałym przez zwartą ludność ukraińską. Dziwnym jest, że tego rodzaju fałszowanie statystyki przez docenta polskiego Uniwersytetu, szkodać wyrażnie państwu polskiemu, bezkarnie mu uchodzi. Tymczasem — stwierdza prof. Głabiński — ostatni spis ludności z r. 1931 wykazał, że obszar Ziemi Czerwieńskiej zamieszkuje, odliczając 300 tysięcy żydów, 2 miliony 700 tysięcy ludności polskiej. Ludność ruska, stanowiąca około 45 proc. całego zaludnienia, dzieli się na Ukraińców, do których się przynajmniej 1,7 mil. ludności i właściwie lojalnych wobec państwa polskiego Rusinów, których jest 1 mil. 140 tysięcy. Nawet połączenie obu tych grup nie przekracza połowy ludności. Ostatnie dziesięciolecie wykazuje ożywienie działalności obozu ukraińskiego, który posługuje się hasłami sztucznymi t. zw. „Wielkiej Ukrainy“, jakkolwiek powszechnie wiadomo, że bolszewicka Rosja nie tylko bezwzględnie u siebie tępi ruch ukraiński, ale chłopów z Wołynia, Podola i Ukrainy przewozi masami w głąb Rosji, a na ich miejsce sprowadza ruskich „mużyków“. Niestety, działalność polityczna polska została w skutek rządów sanacyjnych ubezwładniona.

Na zjeździe fachowo-rolniczym w Warszawie w dn. 3 marca rb. licznie zebrani rolnicy wysłuchali z dużym zainteresowaniem referatu mgr. Mariana Rojka ze Lwowa p. t. „Obrona polskości ziemi“. Prelegent zaznaczył, że przed r. 1926 Polacy uczestniczyli w parcelacji ziemi wielkiej własności polskiej w 75 proc., Rusini w 25 proc., po roku 1936 ten stosunek się odwrócił. W ostatnim piętnastoleciu Rusini od Polaków na podstawie reformy rolnej wykupili przeszło 220 tysięcy hektarów na terenie województw południowo-wschodnich, a Polacy nabyli w tym samym czasie tylko 90 tysięcy ha. Trzeba przypomnieć, że pruska Komisja Kolonizacyjna

zdołała w ciągu lat 1886—1912 wydrzeć Polakom tylko 113 tys. ha. Żydowska własność rolna w Małopolsce dochodzi do pół miliona ha. Własność ta powinna przejść w całości w ręce polskie, gdyż zapas ziemi do parcelacji, który wynosi w Ziemi Czerwieńskiej tylko 200 tysięcy ha, dla ludności wiejskiej polskiej, która tam zamieszkuje, na zaakraglenie gospodarstw już nie starczy. Nie wolno nam pod groźą ciężkich następstw dla całości państwa polskiego odstępować polską ziemię dalej w obce ręce.

W ostatnich latach poczynili także postępy Ukraińcy w miastach. Prof. Romer stwierdza, że w dziesięciolecie 1921-1931 we Lwowie liczba grecko-katolików wzrosła z 27.269 na 46.650. Także zmalała liczba szkół na tym obszarze z 2.598 na 2.261.

Działalność społeczno-obywatelska polska, dawniej tak żywa, jest dzisiaj w rozsypce z powodu walki, którą prowadziła sanacja o opanowanie poszczególnych polskich organizacji, usuwając stamtąd zasłużonych działaczy. Wszystkie te dotychczasowe błędy muszą być naprawione.

Ofenzywie ukraińskiej należy przeciwstawić podniesienie życia kulturalnego polskiego, obronę polskiej ziemi, rozwój polskich organizacji gospodarczych, kolonizację przez polskie kupiectwo i rzemiosło Ziemi Zachodnich miast Ziemi Czerwieńskiej. Porozumienia z ludnością ruską pragną wszyscy Polacy, ale to porozumienie musi mieć na celu wzmocnienie, a nie rozbijanie państwa polskiego.

Po zwycięstwie narodowców w Krakowie.

Sanatorzy blokują dom akademicki.

Zwycięstwo młodzieży narodowej na Uniwersytecie w Krakowie wywarło ogromne wrażenie, a w sanacji popłoch i przerażenie. Sanatorzy na znak protestu zorganizowali blokadę pierwszego domu studentów. Na zewnątrz gmachu wywieszono transparent z napisem: „Nie oddamy Bratniaka endekom!“ Wskutek blokady uniemożliwiono niezamierzonym studentom korzystanie z taniej kuchni, mieszczącej się w blokowym gmachu.

Jak słychać, młodzież sanacyjna zamierza wnieść protest przeciwko wynikowi wyborów.

Zakaz wywozu węgla cofnięty.

Warszawa. Wobec usunięcia strajku robotników w przemyśle węglowym wszelkie zarządzenia rządowe, dotyczące wstrzymania eksportu węgla, zostały cofnięte.

Na wieczerze Abisyni, marsz. Graziani, dokonano niedawno zamachu przy pomocy granatu ręcznego. Szczęśliwie odniósł tylko lekkie obrażenia.

Przemówienie P. Prezydenta R. P. w dniu imienin ś. p. Marsz. Piłsudskiego.

W dniu imienin ś. p. Marsz. Józefa Piłsudskiego wygłosił P. Prezydent R. P. przez radio przemówienie, w którym, przypominając, co zawdzięczamy Piłsudskiemu, podniósł, że hasłem, dla którego żył i pracował Marsz. Piłsudski od wczesnej młodości, to była walka o niepodległość Polski, a osiągnięty cel, postawił sobie jako drugie hasło: ugruntowanie zdobyciej niepodległości. Hasło ugruntowania niepodległości przejął marsz. Rydz-Smigły, który „w pełnym zrozumieniu swej roli w Polsce, powziął inicjatywę energicznej pracy dla skonsolidowania rozproszkowanego społeczeństwa, aby Polskę podciągnąć wyżej“.

„Rzuciwszy to hasło, powołał marszałek Smigły-Rydz na bezpośredniego kierownika tej pracy — pułkownika Koca. Dając wytyczne dla tej działalności, zapewnił jej Marszałek równocześnie swoje stałe poparcie i opiekę.“

W ten sposób powstała deklaracja pułkownika Koca, powołująca do życia Obóz Zjednoczenia Narodowego.

Na kilka tygodni przed ogłoszeniem tej deklaracji Marszałek Smigły Rydz przedstawił mi szczegółowo jej treść, która w zupełności zgadzała się z moimi rozważaniami we wszystkich omawianych z nim dziedzinach.

Okolicznością tym radośniejszą dla mnie było, że treść tej deklaracji mogłem uważać jako „wyznanie wiary“ Naczelnego Wodza.

Fakt, że inicjatywa utworzenia Obozu Zjednoczenia Narodowego wyszła od Naczelnego Wodza, musi wywołać duży oddźwięk w społeczeństwie, a nawet wytworzyć żywiołowy ruch konsolidacji narodowej.

Ci, którzy nie umieją się na to zdobyć — powiada P. Prezydent — mogą ten ruch tylko chwilowo powstrzymać, ale nie zdołają udaremnić przejawów zdrowego instynktu.

Naturalnie, że wśród licznych ugrupowań naszego społeczeństwa nie wszystkie docenią od razu wagę momentu i doniosłość tego hasła.

Przywódcy szeregu ugrupowań będą czynić wysiłki, ażeby swoich zwolenników powstrzymać od działania w myśl tego zdrowego instynktu.

Grupy ich i partie będą stale topniały, aż wreszcie zbyt późno spostrzegą się, że ich zapory były budowane i umocnione zbyt słabo, by móc powstrzymać żywiołowe zjawisko“.

Mowa ta p. Prezydenta Rzplitej jest ważnym wydarzeniem politycznym. Znaczenie jej polega przede wszystkim na tym pisze G. Warsz., że P. Prezydent R. P. w sposób wyraźny i niedwuznaczny związał autorytet zarówno swój jak i marszałka Rydza-Smigłego ze sprawą konsolidacji narodowej, jako tym zagadnieniem, które decydująco wpłynie na kształtowanie się form odpowiedzialności dziejowej naszego pokolenia.

Chrzest trojga dzieci podczas burzy na pokładzie „Pułaskiego“.

W czasie szalejącej burzy na Oceanie Atlantyckim przyszło na pokładzie „Pułaskiego“ na świat 3 dzieci, których matkami są reemigrantki polskie. Było to w czasie szalejącej burzy. Dzieci ochrzczono na pokładzie, a rodzicami chrzestnymi byli: kpt. Banasiewicz, intendent okrętu, ochmistrz oraz 3 pasażerki. W dwa dni po tym nastąpiło zderzenie z okrętem niemieckim na morzu północnym, jednak „Pułaski“ szczęśliwie dobił do Gdyni.

Wybuch petardy pod drzwiami Żyda.

Wilno. Nieznani sprawcy podrzucili petardę o znacznej sile wybuchowej pod drzwiami mieszkania b. prezesa żydowskiej gminy wyznaniowej w Wilnie, Parnesa. Petarda eksplodowała, wyrządzając dość znaczne szkody. Wypadku z ludźmi nie było.

Z krwawej Hiszpanii.

Gen. Mola o powodach zahamowania ofensywy na Guadalajarę.

Burgos. Rozgłoszono tujsza podaje, że dowódcy wojsk powstańczych na froncie Guadalajary, gen. Mola, złożyli następujące oświadczenie:

Z powodu niepogody zmuszeni byliśmy zawiesić po 6 dniach wspaniałych ataków nasze posuwanie się naprzód.

Madryt i Walencja, korzystając z tej przerwy przymusowej, głoszą fantastyczne zwycięstwa.

Mogę stwierdzić, że marksieści nie zabrali naszym kolumnom zmotoryzowanym ani jednej armaty i ani jednego karabinu maszynowego.

Inicjatywa ataku należy włożyć do nas i skoro tylko czas pozwoli, los Guadalajary zostanie zdecydowany.

Zdobycie Brihuega głosz komunikaty czerwone.

Jak donoszą ze strony madryckiego rządu czerwonego, wojska rządowe na froncie Guadalajary przeszły do kontrofensywy i zdobyły miejscowość Brihuega.

Powstańcy cofnęli się na froncie Guadalajary. Madryt. „United Press” donosi, że na odcinku Guadalajary oddziały rządowe posunęły się o 10 km. w kierunku północno-wschodnim oraz zajęły miasto Gajaneo, nie napotykając na poważniejszy opór.

Komitet obrony stolicy donosi: Wojska rządowe weszły wczoraj wieczorem do Naval Proto. Włoska ta jest położona o 27 km. na północny wschód od Brihuega. Miejscowości Almadrones i Brihuega zostały opuszczone podczas ostatniej ofensywy powstańczych, linie wojsk rządowych, jak wiadomo, zostały przerwane pod Brihuega i Almadrones.

Gen. Queipo de Llano oświadczył przez radio, iż wojska powstańcze rzeczywiście opuściły Brihuega, bombardowane niezwykle intensywnie przez wojska rządowe. Poza tym jednak nie nastąpiły zmiany na niekorzyść powstańców na froncie madryckim.

Czerwoni zdrajcy Walencji chcieli sprzedać hiszpańskie Marokko.

Czerwony rząd walencki wysłał do Londynu i Paryża tekst noty, w której w zamian za poparcie rządu angielskiego i francuskiego gotów jest odstąpić danym państwom Marokko hiszpańskie. Zdradziecki krok ten czerwonego rządu we Walencji wywarł ogromne wrażenie.

Zamachy na Hitlera?

Prasa francuska notuje ze zastrzeżeniem pogłoskę o dokonanych rzekomo 3 zamachach na kanclerza Hitlera. Mówią nawet, jakoby Hitler został lekko ranny.

Oczywiście trudno stwierdzić prawdziwość tych wieści.

W Palestynie znów gorąco.

W Palestynie robi się znów gorąco. Akcja antyżydowska Arabów znów się wzmacnia. Z okolic Jerozolimy donoszą o nowych wystąpieniach rewolucjonistów arabskich. We czwartek rano w Jerozolimie ogłoszono stan oblężenia. Obecnie spodziewają się ogłoszenia stanu oblężenia w całej Palestynie.

Litwa broni pospolitych morderców.

Jak swego czasu donosiliśmy, w wigilię Bożego Narodzenia przedarli się do wsi Czyżmy w Polsce z terenu Litwy kowieńskiej 4 bracia Jan-kowscy, zamordowali 5 osób, po czym zbiegli na Litwę. Władze polskie zwróciły się do Litwy z żądaniem wydania zbrodniarzy. Rząd litewski żądaniu temu odmówił, ochraniając pospolitych morderców.

6-godzinny strajk protestacyjny jako „pierwsze ostrzeżenie” pod adresem rządu.

Burza w parlamencie francuskim.

Paryż. W odpowiedzi na ostatni krwawy zajście Paryż był widownią 6-godzinnego strajku protestacyjnego, który komuniści nazwali „pierwszym ostrzeżeniem pod adresem rządu”. Strajk uważany był w tych kołach za próbę generalnej mobilizacji komunistycznej.

Właściwym celem demonstracji było w szczególności zmanifestowanie solidarności z ofiarami salwy policyjnej w Clichy oraz poparcie żądań generalnej konfederacji pracy partii komunistycznej, zmierzających do rozwiązania społecznej partii francuskiej, aresztowania pułk. de la Rocque i usunięcia osób, podejrzanych o „sympatie faszystowskie” z armii, policji i administracji.

Lewicowe związki zawodowe oświadczają, że, jeśli rząd nie spełni ich żądań, rychło proklamowany będzie nowy strajk generalny.

Parlament francuski w następstwie tych zajść był terenem burzliwej wymiany zdań na temat tychże mówcy prawnicy zarzucali komunistom, że nadużywają swobód obywatelskich, są niepojętymi i podburzają do strajków i rozruchów. Ogólne oburzenie prawnicy na Bluma wywołał zakaz rządu odbycia zgromadzeń frontu narodowego.

Dolary z listów amerykańskich wyciągał b. poseł B. B. Starzyk. — 4 lata więzienia.

Tarnów. Przed tutejszym Sądem Okręgowym toczył się sensacyjny proces kontrolera pocztowego Starzyka, b. posła B. B., oskarżonego o wykradanie dolarów z listów, nadchodzących z Ameryki. Starzyk, gdy tylko nadszedł jakiś list z Ameryki, badał go palcami, a następnie chował do kieszeni i wychodził do ustępu. W ustępie znajdowano potem strzępy podartych listów.

W chwili, gdy do urzędu pocztowego wkroczyła policja, Starzyk zawołał: „Nie gubcie mnie” i uciekł do domu bez kapelusza i płaszcza. Starzyk oskarżony jest również o nielegalny handel dolarami.

Po przesłuchaniu kilku świadków zapadł wyrok, skazujący Starzyka na 4 lata więzienia z pozbawieniem praw obywatelskich na lat 6 oraz na grzywnę w kwocie 600 zł i ponoszenie kosztów sądowych.

Zmiany ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim. Ostatnio w Sejmie pos. Wojnar-Byczyński referował projekt ustawy, złożone przez pos. Łobodzińskiego i Kozubskiego w sprawie zmiany ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim.

Nowela upoważnia inwalidę do domagania się rewizji swego inwalidztwa.

Dotychczasowa ustawa stała mianowicie na stanowisku, że inwalida, któremu komisja stwierdziła raz 25 proc. inwalidztwa, nie posiada się dalej w utracie zdrowia mimo, że nieraz utrata sięga 100 proc. w późniejszych latach.

Nadto przepis ten przywraca rentę w wysokości od 16 do 22 zł około 8.000 inwalidom w 55 roku życia.

W dyskusji min. Kościłkowski zauważył, iż gdy tylko zarysowała się pewna poprawa gospodarcza kraju, rząd uznał, iż należy postulat, wysunięty przez inwalidów, rozstrzygnąć przychylnie w granicach, odpowiadających możliwościom państwa.

Ustawę przyjęto w obu czytaniach.

Robotnicy polscy za chlebem do Belgii.

Do miejscowości Montzen przybył transport 750 polskich robotników, zarekrutowanych do kopalń belgijskich. Transport został powitany przez konsula polskiego, Nagórnego oraz dyrektora kopalń belgijskich.

Znów burza w szklance wody.

Posłowie pogadali i uchwalili projekt rządowy.

Ostatnie odbyło się posiedzenie sejmowej komisji budżetowej, zwołane dla rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o konwersji pożyczek zagranicznych w walutach obcych. Wzbudziło ono zarówno w sferach poselskich jak i dziennikarskich duże zainteresowanie i zastrzeżenia. Nikt z posłów nie chciał się podjąć tego zadania. Mówiono, że p. Hutten Czapski, który zdecydował się referat objąć, ustosunkowuje się do projektu krytycznie i zamierza postawić wniosek o rozdzielenie sprawy zagranicznych posiadaczy krajowych. Zapowiadano, że niektórzy posłowie będą bronić gorąco praw drobnych posiadaczy. Prorokowano nawet, że projekt będzie w ogóle przez komisję odrzucony. Tymczasem konwersja pożyczek łącznie z poprawkami, zaprojektowanymi przez referenta, została jednomyślnie uchwalona. Wyjęte zostały z pod konwersji „dolarówki”.

Nie będzie potrąceń kolejarzy, zarabiających do 100 zł miesięcznie.

Warszawa. Dyrekcjom kolejowym zakazano potrącania jakichkolwiek należności z tytułu składki organizacji społecznych i zawodowych od pracowników PKP, zarabiających do 100 zł miesięcznie. Jest to uwzględnienie postulatu niższych funkcjonariuszów PKP, którzy od dłuższego czasu zabiegali w ministerstwie komunikacji, by nie potrącano im z pensji żadnych składek, gdyż niskie uposażenia i tak nie wystarczają częstokroć na utrzymanie.

Obrzędy wielkotygodniowe.

Czas od Niedzieli Palmowej do Wielkanocy nazywa się wielkim albo też świętym tygodniem, a odznacza się niezwykłym obrzędami; wszystkie też dni tego tygodnia nazywają się wielkimi. Tak w Niedzielę Palmową, jak i we Wielki Wtorek i w Wielką Srodę czyta się wśród Mszy św. całkowity opis Męki Pańskiej według Ewangelii św. Marka i Łukasza.

Wielki czwartek przypomina ustanowienie Najśw. Sakramentu. Uroczystość radośną tej wielkiej chwili święcimy dopiero w dzień Bożego Ciała. Wielki Tydzień dla żałoby nie jest porą na objawy radości i wesela. Mszę św. odprawia kapłan w tym dniu w białym ornacie, na Gloria odywiają się po raz ostatni wszystkie dzwony, dzwonki i organy w kościele, aby następnie zamilknąć aż do soboty. W Wielki Czwartek odprawia w każdym kościele tylko jeden kapłan Mszę świętą. W kościołach katedralnych święcą w tym dniu biskupi oleje święte, które następnie rozdzielają się na całą diecezję. Po nabożeństwie obnaża się ołtarz, przewracają świeczniki, otwiera się nabożeść tabernakulum, a Najśw. Sakrament wynosi się w procesji wśród głuchego odgłosu klekotów do cmentelcy. Jest również zwyczaj mycia nóg starcom przez biskupa.

Wielki piątek jest jedynym dniem w roku, w którym niema w kościołach naszych Mszy św., bo w dniu tym dokonana została ofiara krzyżowa na Kalwarii. Liturgia rozpoczyna się w czarnym kolorze. Według rytuału rzymskiego kapłan leży krzyżem przed ołtarzem. Potem następuje opis Męki Pańskiej. Po pesji odprawia kapłan cały szereg modlitw. W dniu tym modli się kościół nawet za pogan, za żydów i herezyków, oczywiście o ich nawrócenie do prawdziwej wiary. Następnie odstawia kapłan wśród śpiewu krzyż Pański dotąd czarną zasłoną zakryty i składa go na ziemi, a obecni kapłani i lud wierny przyklękają trzykrotnie i całują rany Zbawiciela. Później odbywa się nabożeństwo w sposób następujący: Z cmentelcy przenosi kapłan Najśw. Sakrament na ołtarz i tam po odprawieniu krótkich modlitw spożywa Hostię Najśw. W końcu urządza się wystawienie Najśw. Sakramentu i stawia się monstrancję, przykrytą białą zasłoną przy tym ołtarzu, gdzie się znajduje przygotowany grób Pański. Przez cały wielki piątek i wielką sobotę odwiedzają wierni P. Jezusa w grobie.

W wielką sobotę odbywa się poświęcenie paschału czyli świecy wielkanocnej, poświęcenie wody, następnie odbywa się uroczysta Msza św., wśród której na Gloria znów odywiają się wszystkie dzwony.

W końcu Mszy świętej już kapłan śpiewa radosne alleluja.

Wspaniałe obrządki wielkiego tygodnia kończą się rezurekcją.

Niesamowity testament.

Powieść angielska.

22

(Ciąg dalszy).

— Naturalnie, że to ona. Panna Smitters napisała powieść, którą od niej za 50 funtów szterlingów kupiłem i przy tym wymówiłem sobie, że wszystko to, co ona w okresie pięciu lat napisze, ja tylko będę miał prawo drukować. Nie jest to przecież nic szczególnego? Robi się tak zwykle, zwłaszcza gdy się ma do czynienia z głupcami, którzy na to przystają. — A gdy o to jej dzieło zaczęli się wszyscy ubiegać i nieledwo z rąk je sobie wydzierać, przychodzi do mnie ta kobieta i wymaga, abym jej dał więcej pieniędzy do tych 50 funt. szt. i żebym ją zwolnił z zawartego ze mną kontraktu. Naturalnie odmówiłem tego wszystkiego, a tu ona robi mi straszną scenę i wyzywa mnie nawet. I przy tym wyszło na jaw, że ona potrzebowała tych pieniędzy na podróż na południe z jakąś chorą siostrą czy krewną, a gdy

tego uczynić nie mogła i ta jej krewna umarła, ona opuściła kraj rodzinny i teraz opowiada tu wszystkim na okrągło, że ja jestem przyczyną jej nieszczęścia.

— No, panie Nelson, spodziewam się, że te zarzuty są niesłuszne.

— Zapewne, że niesłuszne, panie Tombay! Interes interesem, a że na tej młodej osobie miałem zyski wielkie, tym lepiej dla mnie i dla niej także, bo nabiera doświadczenia! A zresztą ona nie pierwsza i nie ostatnia będzie, której tak się stało, lecz jeżeli nadal odważy się mnie obmawiać, to ja milcząc nauczę! Zobaczycie wszyscy!

— Prawdopodobnie z tego powodu, że prawda najbardziej w oczy kole — zauważył Tombay.

— Do licha! — mówił dalej Nelson, nie zważając na to i śledząc groźnie brwi krzaczaste. — Ta kobieta jest przyczyną ciągłych nieprzyjemności, jakich doznaje. Najpierw pogniwałem się z jej przyczyny z bratankiem, który miał być moim spadkobiercą, a teraz obrzuca błotem moje nazwisko i ręczę, że ta historia rozgłosi się wkrótce po całej Nowej Zelandii i Australii.

— O tak, — rzekł Tombay, — ta sprawa wszędzie panu szkodzić będzie i pozwól pan powiedzieć sobie słowo prawdy, bo może nie zdarzy-

ło się to jeszcze, aby ci śmiało kto powiedział w oczy, jak podłym jesteś osobą. Wydajesz pan dzieło utalentowanej kobiety, zarabiasz na nim tysiące, a ją zbywasz pięćdziesięciu funtami szterlingów i nie dość na tym, bo łowisz ją pan na lat pięć w swe haniebne sieci, abyś mógł jej talent ciągle wyzyskiwać. A gdy ona przychodzi prosić pana o mały dodatek, pan wypychasz ją za drzwi! Nie dziwię się pan zatem, że ucziwił ludzie nie z panem do czynienia mieć nie chcą i nie staraj się nadal ukrywać swej wilczej natury pod owczą skórą dobroduszości, bo znamy cię wszyscy! Zegnaj pana!

I energiczny, młody człowiek odwrócił się tyłem do Nelsona.

Było to po raz drugi, że stary bogacz słuchać musiał słowa prawdy. O jakże żałował, że na tym drugim prawdomówcy nie mógł się pomścić wydziedziczeniem, jak na tym pierwszym.

Tombay złym był zaprawdę pocieszycielem. Na użalenie się przed nim starego bogacza odpowiedział także ostrymi słowami. Ale i jego, tak jak poprzednio Eustachiusza, oczarowały szare oczy Augusty, a codzienne obcowanie z nią, jak to bywa zwykle w podróżach morskich, wzbudziły w jego sercu głębokie uczucie miłości dla młodej autorki. (C. d. n.)

Encyklika Ojca św. przeciw komunizmowi.

W dniu 19 marca wydał Ojciec św. encyklikę, wystosowaną do wszystkich biskupów świata, potępiającą komunizm, który niszczy nie tylko wolność człowieka, ale i w ogóle wszelkie wartości ludzkie. Ojciec św. daje wyrażenie do zrozumienia, że tylko pozytywny chrześcijaństwo może się stać wałem ochronnym przeciw bolszewizmowi. W końcu wskazuje encyklika na św. Józefa jako potężnego obrońcę Kościoła, będącego żywym wyrazem idei sprawiedliwości. Dokładniejszą treść odnośnej encykliki, „Divini Redemptoris”, która żywym echem odbiła się we wszystkich stolicach Europy, znajdują Czytelnicy w świątecznym dodatku.

KĄCIK RADIOWY

Audycje Polskiego Radia w Warszawie.

Wtorek, 23. III. 6.30 Audycja poranna. 11.30 Audycja dla szkół. 12.05 Popularna muzyka polska w wyk. ork. dętej K. P. W. 15.15 Płyty. 16.30 Utwory organowe. Tr. z Konserwatorium W. sz. 17.10 „Dni powszednie p. Kowalskich”.

17.15 Płyty. 17.25 IX audycja z cyklu „Sonaty skrzypce. Beethovena”. 17.50 „Konkurs Chopinowski” — monolog. 19.00 „Dyskutyjmy”: „Czego szukamy w teatrze”. 19.20 „Wielki tydzień naszych pracodawców”. 20.00 Pogad. muzyczna. 20.15 Koncert symf. 22.30 „Godzina myśli” — Słowackiego, 22.45 Płyty.

Sroda, 24. III. 6.30 Audycja poranna. 12.05 Koncert fortep. Beethovena Nr. 3. 12.50 „Tradycyjny przekładaniec” — pogad. 16.10 „Zagadka historyczna” — audycja dla dzieci. 16.35 Koncert ork. wojsk. (tr. z Wilna). 17.20 „Gorzkie Zale” — audycja religijna. 17.50 „Rozmowa z mta. Druckim-Lubeckim” (wywiad fikcyjny). 19.00 „Stara Agnieszka” — obrazek z powieści. 19.20 Płyty. 20.15 Płyty. 21.15 Koncert chopinowski w wyk. laureata (I szanagrody) Tr. do St. Zjedn. Ameryki Płn. i do Niemiec. 21.45 Kantata Bacha Nr. 209. 22.10 Koncert wieczorny w wyk. Ork. Symf. 23.00 Płyty.

Program Polskiego Radia S. A. Rozgłośnia Pomorska w Toruniu.

Fala 804,3 m. 986 Kc. 16—24 Kw.
Wtorek, 23. III. 13.00, 15.40, 18.20 Płyty. 12.50 Pomorska gazeta roln. 15.15 Koncert reklamowy. 15.35 Zycie kulturalne Pomorza. 16.00 Liturgia wielkopostna — odczyt.
Sroda, 24. III. 13.00, 15.40 Płyty. 15.15 Koncert reklamowy. 15.35 Wiad. społ. 16.00 Poznajmy pisarzy pomorskich — Anna z Barskich — Karwatowa — recytacja. 18.20 Spiewne utwory woloncelowe w wyk. Tad. Kowalskiego. 19.20 Koncert zyczeń.
Poza tym transmisja z innych polskich stacyj.

GIEŁDA ZBOŻOWA

Płacone w złotych za 100 kg

	Poznań, 20. 3.	Bydgoszcz, 18. 3.
Zyto	23.25—23.50	24.25—24.50
Pszenica	23.25—23.50	24.25—24.50
Jęczmień browarowy	25.50—26.50	26.00—27.00
Owies	21.75—22.00	22.25—22.50
Otręby żytnie	15.75—16.25	16.50—16.75
Otręby pszenne grube	17.50—18.00	18.50—17.50
Otręby jęczmienne	15.25—16.50	17.00—17.50
Rzepak zimowy	62.00—63.00	58.00—60.00
Mak niebieski	72.00—76.00	67.00—70.00
Gorzecza	30.00—32.00	33.00—34.00
Siemie lniane	57.00—60.00	57.00—60.00
Peluszka	23.00—25.00	21.00—22.00
Wyka	22.00—24.00	21.50—22.50
Seradela	26.00—28.00	24.00—27.00
Groch Viktoria	21.50—25.00	22.00—25.00
Groch Folgera	22.00—24.00	22.00—24.00
Lubin niebieski	13.75—14.75	13.25—14.25
Lubin żółty	15.00—16.00	14.75—15.75
Koniczyna biała	85.00—125.00	100.00—130.00
Koniczyna czerw. sur.	100.00—110.00	95.00—140.00

Za redakcję odpowiedzialny: Władysław Rau w Nowymieście.

Za ogłoszenia redakcja nie odpowiada. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkod w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenia pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonej numerów lub odszkodowania.

(Zawiadomienie)

Zapowiedź (Odpis)

Niniejszym podaję się do ogólnej wiadomości, że
1. urzędnik senatu Horst Heinrich August Bergan zamieszkały w Gdańsku — Oliwa, Adolf Hitlerstrasse 490.
2. i Waldtraut Wilhelmine Johanna Prozesky, bez zawodu zamieszkała w Gdańsku — Oliwa, Adolf Hitlerstrasse 490 związek małżeństwa zawrzeć zamierzają.
Zapowiedź należy ogłosić w gminie Gdańsk i Lidzbark. Gdańsk—Oliwa, dnia 13 marca 1937 r.

Urzędnik Urzędu Stanu Cywilnego.

(pieczęć)

Uwaga murarze!

Proszę oferty złożyć do dn. 10 maja rb. na wytykowanie kościoła w Wapiersku.

Katel. Urząd Parafialny Wapierski, p. Lidzbark (Pomorze).

KUPIJEMY

Ziemniaki fabryczne

loco fabryka Nowemiasto po najwyższych cenach dziennych
Suszarnia Ziemniaków, Nowemiasto
Telefon 117.

ZIEMNIAKI fabryczne

także namarżnięte
kupuje w każdej ilości

DOM. MORTEGI,

Telefon Lubawa 21.

Wina - Koniaki

Likiery - Wódki

w dużym wyborze poleca

Firma: Jagielko-Jaegertal,
DZIAŁDOWO, Rynek nr. 28.

Jęczmień siewny „Danubia”

dalszy odsiew; jakości prima sprzedaje

LIPOWY DWÓR

pocztą i telefon Nowemiasto.

Makuchy lniane i rzepakowe Otręby pszenne (szale) i żytnie

pierwszorzędnej jakości poleca

„ROLNIK” Spółdz. roln.-handl.

Lubawa, tel. 139 Nowemiasto, tel. 49
Rybno, tel. 2.

ARTYKUŁY TAPICERSKIE

gurt, sprężyny, płótna fasonowe i sprężynowe, modrak, sztyfty gurtowe, pakuly, trawa indyjska, kordel, szpagaty
poleca bardzo tanio

**SKŁADNICA SKÓR
CZ. BALCEROWICZ**
Brodnica n. Drw.
Przy moście tel. 111

Po objęciu zakładu fotograficznego od p. Edwarda Osmańskiego

**polecam się do wykonania wszelkich
prac wchodzących w zakres fotografii**

Proszę o poparcie mego przedsiębiorstwa chrześcijańskiego

**Zakład artystycznej fotografii
i powiększeń**

Stanisław Jocher, Brodnica
ul. Mostowa 20.

Pocztówki Wielkanocne

nowe — ładne wzory
w wielkim wyborze poleca

już od 6 gr sztuka
Księgarnia „Drwęca”
Nowemiasto.

Rękawiczki

skórkowe
jedwabne
imitacje zamszu

w setki gatunkach
w najnowszych fasonach
poleca najtaniej

C. KOLASIŃSKI
BRODNICA, Rynek 27
Duży obrót — mały zysk!

Plac budowlany
z ogrodem na sprzedaż

6 ulów pszczoł
oraz przeszło 30 kop szprychów suche i dobre, różnej grubości korzystnie sprzedaje

Berta Pokojska,
(nieruchom. p. Fr. Iwalskiego)
Lidzbark, ul. Nowa 2.
(Za sądem grodzkim.)

Szanownej szerszej publiczności z Nowogomiasta

uprzejmie podaję do wiadomości, że udzielię 10—12 proc. rabatu z ceny normalnej przy zleceniach w Brodnicy na farbowanie wzgl. czyszczenie chem. z powodu tego, że w Nowymieście nie mam zastępstwa do przyjmowania garderoby. Wykonuję powierzona garderobę solidnie, szybko, a szczególnie bardzo tanio. Jedyną chrześcijańską firmą, która wykonuje wszelkie zlecenia na miejscu.

**Pralnia Chemiczna
i Farbiarnia w Brodnicy**
ul. Mostowa 7, właśc. K. Steika.

**Sprzedaż
MASZYN**

rolniczych

manet, młócekarie różnego gatunku wialnie i rowery
po bardzo niskich cenach poleca
Firma J. G A R S T K A
Brodnica.

Ia Kawę

świeżo paloną —
specjalność: —
mieszanka świąteczna

Herbatę

laksusową

Kakao

Ia Ser

szwajcarski
tylżycki
limburski
Romadour
i śmietankowe

Ia Wina

krajowe
but. od 95 gr do 3,50 zł
poleca
Firma

Wiktor Rudziński,

Nowemiasto n. Drw.
ul. 19 Stycznia 4

Tapety

FARB
POKOSTY
KREDE

poleca najtaniej

Józef Cieszyński,

drogeria i skład farb
Nowemiasto

Rynek 7 Telefon 62.

Pasterz

potrzebny od zaraz (samotny)

Plebanka, Lubawa.

Potrzebny

od 1. IV. 37 czeladnik mleczarski

Guzowski,

Krzemieniewo.

Pozzukuje się od zaraz

starszego człowieka

do bydła i samotnego człowieka do koni.

Zgłoszenia: **Młyn Lis,**

pocztą Najmowo, powiat brodnicki.

Krawiecką

maszynę

do szycia sprzedam okazjnie.

Zgłoszenia do eksp. „Drwęcy”

Nowemiasto.

Nadeszło

świeże wapno

„Plecheński”

w kawałach

i poleca

N. Ewertowski,

skład żelaza i materiałów bud.

Nowemiasto, tel. 66

Gospodarstwo

43 morgowe z inwentarzem lub bez od zaraz korzystnie na sprzedaż

Wyżle Jan, Grabacz,

pocztą Gralewo.

Ostrzeżenie!

Ostrzegam, że przejazd przez mój most prywatny dozwolony jest tylko moim klientom do młyna przybywającym

Paweł Głowacki,
młyn wodny, Lidzbark.

ROBOTY MURARSKIE

przy budowie stodoły u p. Siegniera w Nowymdworze są od zaraz do wykonania.

Informacji udziela
budowniczy **Suchocki,**
Nowemiasto.

TAPETY

najnowsze desenie

wielki wybór

FARB

POKOSTY

LAKIERY

KREDA

PENDZLE

SZABLONY

w najlepszych gatunkach

poleca

NOWA DROGERIA

właśc. **Wacław Truszczyński**

LUBAWA, ul. Zamkowa 1

Telefon 37.

4 morgowe

gospodarstwo

sprzedam bardzo korzystnie do

interesu przy drodze traktowej,

dworzec, młyn, las, szkoła w

miejscu. Cena według ugody

Januszewski Jan,

Tuczki, p. Gralewo

DOM

mieszkalny w Pacółtowiu sprze-

dam **Dembński J.**

Pacółtowo.

Jedyny

sklep kolonialny

wraz z odtłuszczeniłą mleka w

dużej wsi od zaraz do wydzier-

żawienia.

Zgłoszenia przyjmuje

Frydrychowski, Działdowo

Żytniej słomy

zdrowej, kupi około 100 ctr.

Zgłoszenia

Paweł Głowacki,

młyn wodny, Lidzbark.

Mieszkanie

3 pokoje z kuchnią do wynajęcia od 1 kwietnia rb.

Stanowicki, Nowemiasto.